

REFERAT Land- og Byudviklingsudvalget d. 10-08-2026

Mødedato	Mandag d. 10. august 2026 kl. 16:00
Mødested	Vojens Hallerne, lokale Lille Konference" i is-are
Mødedeltagere	Carsten Dyhre Hansen, Bent Kloster, Jørgen Smed, Christian Schulz, Cecilie Haaland

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Budgetopfølgning pr. 31 maj 2026.....	4
Landsbyfornyelsespuljen - kriterier for tildeling 2027.....	7
Opfølgning på dialogmøde.....	10
Gensidig orientering.....	11
Underskriftsside.....	14

Godkendelse af dagsorden

INDSTILLING

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- dagsordenen godkendes

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 10. august 2026

BESLUTNING I LAND- OG BYUDVIKLINGSUDVALGET DEN 10-08-2026

Godkendt.

Budgetopfølgning pr. 31 maj 2026

Sagsresume

Orientering om udvalgets aktuelle økonomi gennem budgetopfølgningen pr. 31. maj 2026.

Budgetopfølgningen viser, at der på nuværende tidspunkt er forbrugt 32,4 % af udvalgets nettodriftsbudget og 8,9 % af anlægsbudgettet.

Budgetopfølgningen viser et forventet mindreforbrug på 0,8 mio. kr. på drift, mens der overføres mellem 15,0-17,0 mio. kr. på anlægsprojekter.

INDSTILLING

Direktøren for Teknik & Klima indstiller, at

- Udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Budgetopfølgningen for udvalget er opdateret med korrigeret budget og forbrug pr. 31. maj 2026. Oversigten viser nettodriftsudgifter, samt en oversigt over anlægsprojekter. Ved et lineært forbrug hen over året ville forbrugsprocenten på nuværende tidspunkt være 42 %.

I tabel 1 nedenfor vises nettodriftsudgifter opgjort mere detaljeret.

Tabel 1:

Drift - beløb i mio. kr.	2026			2025
	Korr. budget	Forbrug	Forbrugs %	Forbrugs %
Kultur og Fritidscentre	2,5	0,9	37,5 %	32,5 %
Tilskud til forsamlingshuse	0,4	0,0	10,4 %	14,3 %
Arrangement i landdistrikterne, stier og ruter, årets lokalsamfund, mv.	0,1	0,0	0,7 %	43,1 %
I alt	3,0	1,0	32,4 %	30,1 %

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen. "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser.

Afrundingsdifferencer kan forekomme.

Driftsudgifter

Det samlede forbrug på drift under Land- og Byudviklingsudvalget pr. 31. maj 2026 er på 1,0 mio. kr. Dette svarer til 32,4 % af det samlede budget på drift.

Det korrigerede budget 2026 indeholder overførsler fra 2025. Der er overført 1,0 mio. kr. under drift fra 2025 til 2026. Overførslen vedrører partnerskabsaftalerne for Kultur og Fritidscentrene.

Det forventes at der i år overføres 0,8 mio. kr. vedrørende partnerskabsaftalerne for Kultur og Fritidscentrene.

Forskellen på forbrugsprocenten ved arrangement i landdistrikter, stier og ruter, årets lokalsamfund m.fl. skyldes, at det korrigerede budget i 2025 var lavere end i 2026. Udgifterne forventes afholdt i årets sidste måneder, hvorfor forbrugsprocenten på nuværende tidspunkt fremstår lav.

I tabel 2 vises udvalgets budget og forbrug på anlægsprojekter.

Tabel 2:

Anlæg - beløb i mio. kr.	2026		
	Korr. budget	Forbrug	Forbrugs %
I alt	28,8	2,6	8,9 %

"+" betyder udgifter/mindre indtægter/træk på kassen. "-" betyder indtægter/mindre udgifter/henlæggelser.

Afrundingsdifferencer kan forekomme.

Anlæg

Det samlede forbrug på anlæg udgør 2,6 mio. kr. Dette svarer til, at der er forbrugt 8,9 % af anlægsbudgettet pr. 31. maj 2026.

Af bilag 1 fremgår en detaljeret oversigt over anlæg under Land- og Byudviklingsudvalget pr. 31. maj 2026.

Det korrigerede budget for 2026 indeholder overførsler fra 2025. Der er overført 18,6 mio. kr. under anlæg fra 2025 til 2026.

Land- og Byudviklingsudvalget har normalt lave forbrugsprocenter i starten af året. Det skyldes, at en stor del af udvalgets midler er knyttet til borgerrelaterede projekter, hvor aktiviteter og udbetalinger typisk først finder sted senere på året. Derfor fremkommer en større del af forbruget i de efterfølgende kvartaler. Dette gælder blandt andet Landdistriktpuljen, Puljen til landsbyfornyelse og Borgerbudgettering.

Ved anlægsprojekter under Område- og Landsbyfornyelse vil det opleves, at forbrugsprocenten kan være høj. Dette skyldes, at refusionen fra staten endnu ikke er modtaget.

Det forventes at der i år overføres mellem 15,0–17,0 mio. kr. vedrørende anlægsprojekter. Størstedelen af overførslen vedrører Landsby- og områdefornyelsesprojekterne. Dette skyldes, at områdefornyelsesprojekterne er flerårige og dermed strækker sig over flere budgetår.

Tilsagn til landsbyfornyelsesprojekter meddeles i årets sidste kvartal, men udfærdiges først i det efterfølgende år, hvorfor udgiften først afholdes der.

Der er udisponerede midler fra tidligere år, som henstår til udvalgets senere disponering. Midlerne vedrører:

- Strategiske udviklingsplaner i Vojens & Gram (0,2 mio. kr.)
- Borgerbudgettering Haderslev/Starup (0,1 mio. kr.)
- Borgerbudgettering i landdistrikterne (0,3 mio. kr.)

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 10. august 2026

BESLUTNING I LAND- OG BYUDVIKLINGSUDVALGET DEN 10-08-2026

Godkendt.

Landsbyfornyelsespuljen - kriterier for tildeling 2027

Sagsresume

Drøftelse af kriterier for tildeling fra landsbyfornyelsespuljen gældende fra og med 2027. Land- og Byudviklingsudvalget besluttede den 2. marts 2026, at puljens kriterier skal drøftes i en senere sag, herunder i forbindelse med eventuelle nye områdefornyelsesprogrammer. Teknik og Klima anbefaler, at kriterier og prioritering for områdefornyelsesprogrammer behandles i en særskilt sag i foråret 2027, da områdefornyelser har en anden karakter og dermed typisk indebærer behov for særskilte kriterier og udvælgelsesprocesser.

Beslutningskompetencen ligger hos Land- og Byudviklingsudvalget.

INDSTILLING

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- kriterier for tildeling af midler fra landsbyfornyelsespuljen gældende fra og med 2027 drøftes
- status for igangværende områdefornyelsesprogrammer samt plan for kommende forelægges udvalget i en selvstændig sag i foråret 2027

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget besluttede den 2. marts 2026 at drøfte kriterierne for landsbyfornyelsespuljen i en senere sag, herunder i forbindelse med eventuelle nye områdefornyelsesprogrammer, se bilag 1.

I budgettet er der afsat midler til område- og landsbyfornyelse. Land- og Byudviklingsudvalget prioriterer traditionelt disse midler til:

1. landsbyfornyelsespuljen, som omhandler nedrivning og istandsættelse af bygninger på baggrund af ansøgninger fra borgere og foreninger. Disse ansøgninger behandles typisk én gang årligt.
2. områdefornyelse, herunder områdefornyelsesprogrammer, som har selvstændige kriterier og en selvstændig politisk udvælgelsesproces
3. diverse projekter, herunder hovedgadeforskønnelse og tilskud til kommunale opkøb/nedrivning. Disse projekter prioriteres typisk løbende og finansieres typisk med restmidler

Denne sag handler om kriterierne for tildeling af tilskud fra landsbyfornyelsespuljen (punkt 1), mens områdefornyelse behandles i en selvstændig sag (punkt 2).

Kriterierne for landsbyfornyelsespuljen danner grundlag for vurderingen af ansøgninger om

tilskud fra borgere og foreninger. Haderslev Kommune kan fastsætte lokale kriterier for tildeling af midler, forudsat at disse er i overensstemmelse med den statslige ramme for anvendelsen af puljen, se bilag 2.

De nuværende kriterier, som blev vedtaget i forrige udvalgsperiode, anvendes ved behandling af årets ansøgninger med frist 1. september:

- Forskønnelse af landsbyer i en helhedsbetragtning
- Hvis nedrivning, er der da en plan for grunden
- Hvilke lokale samarbejder er der om projektet
- Projekter i områder, hvor der er udarbejdet en fokusplan prioriteres
- Ansøgningens økonomiske realisme

Udvalget kan i sin drøftelse blandt andet forholde sig til følgende:

- Om der skal fastsættes særskilte kriterier for henholdsvis nedrivning og istandsættelse?
- Om der skal indføres nye kriterier?
- Om der skal lægges øget vægt på bevaringsværdier, herunder et større fokus på bevaringshensyn ved nedrivning, samt større fokus på istandsættelse af bevaringsværdige bygninger?
- Om en del af puljen skal reserveres til bestemte typer projekter, f.eks. projekter med et kommunalt strategisk sigte? Det kan være særlige typer af projekter - nedrivning og oprydning af nedslidte ejendomme, renovering af bevaringsværdige bygninger, renovering af særlige bygningstyper eller i hovedgader. Det kan også være projekter indenfor et specifikt geografisk område, som understøtter en overordnet indsats, f.eks. områder, hvor der udarbejdes bevarende lokalplaner eller planer for områdefornyelse, eller områder med et særligt fokus på turisme og bosætning.
- Skal der være mulighed for, at puljen målrettes forskellige indsatser fra år til år?

Udvalget vil i oktober 2026 på baggrund af drøftelsen blive forelagt en sag til beslutning af kriterier for tildeling af midler fra landsbyfornyelsespuljen fra 2027 og frem.

Teknik og Klima anbefaler, at kriterier og prioritering for områdefornyelsesprogrammer behandles i en særskilt sag i foråret 2027, da områdefornyelser er komplekse, flerårige indsatser, som typisk indebærer behov for særskilte kriterier og udvælgelsesprocesser, hvilket også er praksis i dag, se bilag 2. Sagen vil indeholde en status for igangværende områdefornyelsesprogrammer samt forslag til prioritering af nye områder.

Økonomiske forhold

Område- og Landsbyfornyelse sker med statsligt tilskud på op til 60 % af de støtteberettigede udgifter, mens kommunen finansierer den resterende andel.

I teknisk budget 2027 er der afsat 2,6 mio. kr. til område- og landsbyfornyelse. Hertil kommer den statslige ramme, som forventes udmeldt i ultimo marts 2027. Den statslige ramme i 2026 var på 2,3 mio. kr. Såfremt rammen i 2027 er den samme, bliver det samlede nettobudget til område- og landsbyfornyelse i 2027 på 4,9 mio. kr.

Der er en frist på to år for disponering af midlerne, mens fristen for gennemførelse er fem år. Uforbrugte midler bortfalder dog, hvis de ikke anvendes inden for fristen.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 10. august 2026

BESLUTNING I LAND- OG BYUDVIKLINGSUDVALGET DEN 10-08-2026

Kriterierne blev drøftet. Områdefornyelse drøftes på et møde i september.

Opfølgning på dialogmøde

Sagsresume

Drøftelse af Land- og Byudviklingsudvalgets dialogmøde med kultur- og fritidscentrene den 1. juni 2026

INDSTILLING

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- dialogmødet drøftes

Sagsfremstilling

Land- og Byudviklingsudvalget holdt dialogmøde med kultur – og fritidscentrene den 1. juni 2026. Dagsordenen for dialogmødet var:

1. Velkommen ved den nye udvalgsformand, Carsten Dyhre Hansen
2. Hvordan kan vi som nyt udvalg hjælpe/prioritere jer?
3. Har I interesse i, at vi understøtter et netværk på tværs?
4. Arbejder I med nye frivillige kræfter og generationsoverlevering?
5. Hvis man skriver 2035 i kalenderen – hvordan ser verden ud set fra kultur- og fritidscentrenes side?
6. Hvis man skulle definere STYRKER, SVAGHEDER, MULIGHEDER Og TRUSLER for kultur- og fritidscentrene – hvad definerer I så under hver overskrift?
7. Nyheder eller emner, som kultur- og fritidscentre ønsker at orientere om eller drøfte

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 10. august 2026

BESLUTNING I LAND- OG BYUDVIKLINGSUDVALGET DEN 10-08-2026

Godkendt.

Gensidig orientering

INDSTILLING

Direktøren for Teknik og Klima indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Spørgeskemaundersøgelse – ny landdistriktspolitik

Som et led i udarbejdelsen af ny landdistriktspolitik besluttede udvalget den 1. juni, at der skal gennemføres en spørgeskemaundersøgelse, hvor alle der er bosiddende i landdistrikter kan komme med input.

Spørgeskemaet udsendes via e-Boks i uge 33. Herefter er der dialogmøde med landdistrikterne den 7. september, 28. september og 2. november med afsæt i spørgeskemaundersøgelsens resultater, se også afsnittet om besøgs-klynger neden for.

På udvalgmødet den 10. august gives en kort orientering om status på spørgeskemaundersøgelsen.

Besøgs-klynger i efteråret

Land- og Byudviklingsudvalget besluttede den 1. juni 2026, at de hidtidige besøgs-klynger bestående af kommunes 29 landdistrikter samles i større geografiske klynger, og at der holdes møder med disse to gange i hver valgperiode.

I efteråret 2026 gennemføres de første tre dialogmøder. Dialogmøderne tager afsæt i resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen med henblik på at kvalificere arbejdet med den nye landdistriktspolitik.

Besøgs-klyngerne er nu samlet i tre geografiske klynger. Inddelingen fremgår af kortet i bilag 1.

Skovby Forsamlingshus

Skovby Forsamlingshus inviterer til genåbning af forsamlingshuset, efter det er blevet renoveret, som foreløbig er planlagt til 10. september 2026. Renoveringen af forsamlingshuset er støttet af midler fra landsbyfornyelsespuljen. Invitationen er vedlagt som bilag 2.

Status for Lokaldysten i Haderslev Kommune

Land- og Byudviklingsudvalget besluttede 17. september 2025 at afholde motionseventet Lokaldysten i samarbejde med DGI, se bilag 3. Lokaldysten foregår hen over sommeren og slutter 12. september. 10 lokalsamfund deltager. Foreløbigt er der planlagt gåture i syv lokalsamfund, hvoraf de to første fandt sted i juni:

- 11. juni Maugstrup-Simmersted

- 13. juni Sommersted
- 15. august Skrydstrup
- 28. august Bevtøft
- 4. september Oksenvad-Mølby
- 5. september Marstrup
- 12. september Vilstrup

Præmien på henholdsvis 5.000 kr., 3.000 kr. og 2.000 kr. uddeles til den sidste dyst.

Strategi for Hærvejen 2026-2030

Strategi for Hærvejen 2026-2030 er nu offentliggjort, se bilag 4. Strategien er blevet til i tæt samarbejde mellem kommuner, destinationsselskaber og øvrige samarbejdspartnere langs Hærvejen.

Visionen er at styrke Hærvejen som en ikonisk vandre- og cykelrute, der fremmer unikke oplevelser, understøtter den lokale sundhed og skaber bæredygtig, lokal udvikling med afsæt i turismevekst. Strategien introducerer fem indsatsområder:

- *Ruten:* Videreudvikling og vedligehold af rutens kvalitet
- *Services:* Styrkelse af Hærvejens støttefunktioner via etablering af stærke knudepunkter samt udvidelse af overnatningskapaciteten og det lokale værtskab.
- *Formidlingen:* Optimering af markedsføringen mod prioriterede nationale og internationale markeder i samarbejde med destinationsselskaberne samt udbredelse af "Hærvejens Perler" som kvalitetsrundture.
- *Vidensgrundlaget:* Etablering af et langsigtet setup for indsamling af brugerdata samt omsætning af disse indsigter til konkrete, handlingsanvisende produktforbedringer.
- *Samarbejdet:* Styrkelse af organiseringsmodellen på tværs af aktører samt mobilisering af lokalt engagement i samspil med Destination Sønderjylland, erhvervsliv, foreninger og frivillige.

Arbejdet med udvikling af Hærvejen er i Haderslev Kommune politisk forankret i Kultur- og Fritidsudvalget. Samarbejdet om Hærvejen blev formaliseret i 2022 på tværs af 15 medlemskommuner for at udvikle ruten til en destination med international tiltrækningskraft. I Haderslev Kommune består Hærvejen af 38,6 kilometer vandrerrute og 31 kilometer cykelrute, med særligt fokus på fire centrale geografiske knudepunkter: Oksenvad og omegn, Vojens bymidte, Tørning Mølle og Vedsted sø.

Procedure

- Land- og Byudviklingsudvalget 10. august 2026

BESLUTNING I LAND- OG BYUDVIKLINGSUDVALGET DEN 10-08-2026

Godkendt.

Underskriftsside

Sagsresume

Land- og Byudviklingsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende beslutningsprotokollen, skal hvert medlem underskrive ved at trykke på "Godkend".